

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 979
Konu : Mersin Milletvekili
Vahap SEÇER'in
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013
22 Mart 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26/02/2013 tarihli ve 43452547-120.07-110092 sayılı yazınız.

Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'in Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/17711 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAŞBAKTAR
Bakan

EK:

- Cevap Yazısı (4 Sayfa)
- Tablo (6 sayfa)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN VAHAP SEÇER'İN
TBMM 7/17711 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Seçim bölgem Mersin'e bağlı Akkuyu'da yapımı planlanan nükleer santral hakkındaki tartışmalar sürerken, aynı bölgede termik santral ve çimento fabrikası kurulmasına yönelik girişimler bölge halkını iyice endişelendirmektedir.

Türkiye'de alanındaki en iyi uzmanlığa sahip kurumlarından biri olan ve denizler ve denizlerdeki yaşam konusunda önemli uzmanlık ve birikime sahip ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü'nün Müdürü Sn. Prof. Dr. Ahmet E. KIDEYŞ, kurulacak nükleer santralin 15 kilometre uzağında planlanan yeni termik santraller ve çimento fabrikası ile yapılan liman inşaatının kıyı ekosistemine geri dönüşümü olmayan etkileri olacağını vurgulamıştır.

Sözü edilen tesislerin yapılmasıyla birlikte, Türkiye'nin sahip olduğu biyolojik zenginliğin bir kısmının daha kaybedileceği, deniz çayırlarının ve deniz kaplumbağaları ile Akdeniz Fokları'nın da yaşam alanlarının yok olacağı bildirilmektedir.

Bölge, cennetten bir köşeyi andıran muhteşem doğası ve potansiyeli açısından turizm yönünden büyük önem taşımaktadır. Sözü edilen tesislerin çalışmasıyla birlikte; balıkçılık ve turizm faaliyetlerinin olumsuz etkileneceği belirtilmektedir. Bu çerçevede;

1-Taşucu ile Aydıncık arasındaki bölgenin, Türkiye'nin doğallığını ve biyolojik çeşitliliğini nispeten koruyabilmiş ender kıyılarından biri olmasına karşın, sözü edilen bölgede yapımına izin verilen; ya da yapımı süren kaç termik santral bulunmaktadır?

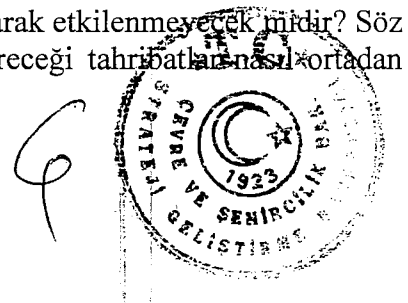
2-Önergenin yanıtlandığı tarihe kadar olan dönemde sözü edilen santrallerin yapım sürecinde gelinen aşamalar nelerdir? Santrallerin özellikleri ve üretim kapasiteleri ne olacaktır? Sözü edilen santrallerin ÇED süreci nasıl işlemiştir?

3-Sözü edilen bölgedeki santrallerin ÇED sürecinde alanında uzmanlaşmış kurumların devre dışında bırakıldığı ve görüşlerinin alınmadığı iddiaları doğru mudur? Sözü edilen süreçte bilgi alınan kurumlar hangileridir?

4-Santraller yapıldığı takdirde, soğutma faaliyetleri için gerekli büyük miktarlarda deniz suyunun alınıp ısıtılarak denize salıverilmesiyle, zaten küresel ısınma tehdidi altında bulunan deniz suyu sıcaklığının yükseleceği tahmin edilmektedir. Bu durum yabancı türlerin daha da çoğalmasına, birçok yerli türün kaybolmasına neden olmayacak mıdır?

5-Türkiye'nin sahip olduğu biyolojik zenginliğin dünyanın diğer ülkeleri ile karşılaştırması ve sonuçları nelerdir? Sözü edilen tesislerin faaliyete geçmesi ile Türkiye bu zenginliğinin bir kısmını daha kaybetmeyecek midir?

6-Bölgenin balıkçılık ve turizm faaliyetleri bu gelişmelerden olumsuz olarak etkilenmeyecek midir? Söz konusu santral ve fabrikanın, doğal hayata ve turizm faaliyetlerine vereceği tahribatın nasıl ortadan kaldırılabileceği?

7-Akdeniz foku, nesli kritik derecede tehlikede olan bir türdür. Bilim insanları tesislerin uzun dönemli faaliyetleri, kirlilik ve yoğunlaşan gemi trafiği yüzünden bu hayvan neslinin yok olacağını belirtmektedir. Bakanlığımızın bu konuda aldığı önlem ya da alacağı önlemler nelerdir?

8-Taşucu ile Aydıncık arasındaki söz konusu bölgede biyolojik çeşitlilik araştırılmış mıdır? Üç tarafı denizlerle çevrili Türkiye'nin denizlerinin biyolojik zenginliğinin korunması adına bakanlığımızın yaptığı çalışmalar nelerdir?

CEVAPLAR:

1-Taşucu ile Aydıncık arasında ÇED izni verilen herhangi bir termik santral projesi bulunmamaktadır. Ancak söz konusu bölgede ÇED başvurusu yapılan iki proje bulunmaktadır. Ayrıca, ÇED Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin 3 üncü bendindeki "Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." hükmü çerçevesinde ÇED belgesi alınmadan her hangi bir iznin veya lisansın alınması mümkün değildir.

2-Mersin İli, Silifke İlçesi, Akdere Beldesi sınırları içerisinde Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş. tarafından kurulması planlanan "Mersin Eren Termik Santrali (METES, 2x660 MWe/3.550 MWt) ve Kül Depolama Alanı" projesi için ÇED başvurusunda bulunulmuş, proje ile ilgili olarak Halkın Katılımı ile Kapsam ve Özel Format Belirleme Toplantıları yapılarak ÇED Raporu Özel Formatı faaliyet sahibine gönderilmiştir.

Mersin İli, Silifke İlçesi, Yeşilovacık Beldesi ile Gülnar İlçesi, Büyükeceli beldesinde Tabiat Enerji Üretim A.Ş. tarafından kurulması planlanan "Yeşilovacık Termik Santrali (1254 MWe/2916,27 MWt), İskele ve Kül Depolama Alanı" projesi ile ilgili olarak Halkın Katılımı ile Kapsam ve Özel Format Belirleme Toplantıları yapılmıştır.

Söz konusu projelerin ÇED süreçleri devam etmektedir.

3-ÇED Yönetmeliğinin 8 inci maddesine göre projeler için verilecek özel formatın kapsamını, kriterlerini belirlemek ve bu ilkeler doğrultusunda hazırlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunu inceleyip değerlendirmek üzere konu ile ilgili kurum/kuruluşların yer aldığı Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonu oluşturulmaktadır. Projenin ÇED süreci belirlenen bu komisyon tarafından yürütülmektedir.

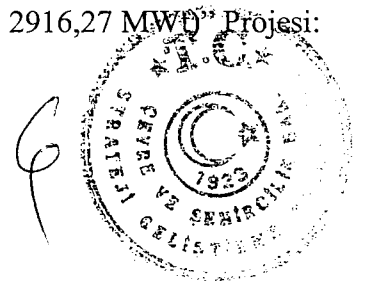
ÇED süreci; projenin başlangıç aşamasında uygulanmakta olup, projenin gerçekleştirilmesine yönelik bir takım ön veriler kullanılarak projenin çevresel etkileri konusunda tahminler, hesaplamalar ve kestirimler yapılarak çevre korumaya yönelik önlemler aldırılmaktadır. ÇED bir izin değil bir karardır. Ancak birçok iznin verilmesine de taban teşkil etmektedir.

Proje faaliyete geçmeden önce mer'i mevzuat uyarınca ilgili kurum/kuruluşlardan gerekli izinleri alması, gerek inşaat, gerekse işletme dönemlerinde Nihai ÇED Raporlarında belirtilen hususlar ile mer-i mevzuata göre çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Taşucu ve Aydıncık arasında kurulması planlanan termik santrallerin komisyonlarında Bakanlığımız birimleri dışında yer alan Kurum/Kuruluşların Listesi aşağıda yer almaktadır.

"Yeşilovacık Termik Santrali, İskele ve Kül Depolama Alanı (1254 MWe/ 2916,27 MWt) Projesi:

-Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)

-Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
(Karayolları Genel Müdürlüğü)
(Tersane ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü)
(Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü)

-Orman ve Su İşleri Bakanlığı
(Meteoroloji Genel Müdürlüğü)
(DSİ Genel Müdürlüğü)
(Orman Genel Müdürlüğü)
(Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü)

-Kültür ve Turizm Bakanlığı
(Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü)
(Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü)

-Mersin Valiliği
(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü)
(İl Halk Sağlığı Müdürlüğü)
(İl Özel İdare Genel Sekreterliği)
(İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü)

- Armada Eğitim ve Belgelendirme Dan.Müh.Enerji Denizcilik San. Ve Tic. Ltd. Şti.

- Tabiat Enerji Üretim A.Ş.

“Mersin Eren Termik Santralı (METES, 2x660 MWe/3.550 MWt) ve Kül Depolama Alanı” Projesi:

-Orman Ve Su İşleri Bakanlığı
(Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü)
(DSİ Genel Müdürlüğü)
(Meteoroloji Genel Müdürlüğü)
(Orman Genel Müdürlüğü)

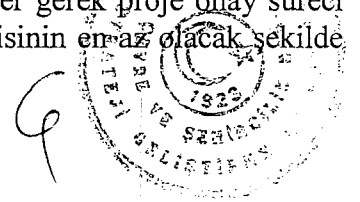
-Mersin Valiliği
(İl Halk Sağlığı Müdürlüğü)
(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü)
(İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü)
(İl Özel İdare Genel Sekreterliği)

- Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı

- Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.

- Çınar Mühendislik Müşavirlik A.Ş.

4-Soğutma sularının derin deniz deşarjı veya denize deşarjını içeren faaliyetler, 31 Aralık 2004 tarihli 25687 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ekinde bulunan “Tablo 23” te yer alan sıcaklık kriterine uygunluğu, deşarjın yapılacağı derinlik, deşarj noktasının kıyıdan uzaklığı, seyrelme hesapları, rüzgar yönü, akıntı yönleri ve ilgili diğer hükümler esas alınarak hazırlanacak bir modelleme çalışması ve 2012/9 sayılı Atıksu Arıtma Tesisi/Derin Deniz Deşarjı Proje Onay Genelgesi kapsamında değerlendirilmektedir. Bahse konu yönetmelikte bulunan kriterler gerek proje onay süreci gerekse Çevresel Etki Değerlendirme sürecinde faaliyetlerin ekosisteme etkisinin en az olacak şekilde planlanması sağlanmaktadır.

5,6,7,8- Türkiye; coğrafi konumunun uygunluğu, iklim, jeoloji, toprak ve su kaynakları gibi farklı ekolojik değerlerinin önemli özellikler taşıması, kuş göç yollarının üzerinde bulunuşu ve buzul çağlarında birçok hayvana sığınak teşkil etmiş olması sebebiyle gerek flora (belli bir bölgede yaşayan bitki türü) gerekse fauna (belli bir bölgede yaşayan hayvan türü) bakımından zengin bir çeşitlilik gösterir.

Avrupa'da yaşayan 150 memeli hayvan türünün 120'si Türkiye'de bulunmaktadır. Kuş göç yolları üzerinde bulunması sebebiyle, Türkiye pek çok kuş türü için anahtar ülke konumundadır. Ülkemizde yaklaşık 454 kuş türü olduğu bilinmektedir. Bunlardan bir kısmı global olarak tehdit altında olan türlerdir. Sürüngenlerden 93, kurbağalardan 18, deniz balıklarından 276, tatlı su balıklarından 192 tür bulunmaktadır. Böcek türlerinin sayısı 60-80 bin kadar olarak tahmin edilmektedir. Bununla birlikte Türkiye Kelaynaklar, Deniz kaplumbağaları, Akdeniz foku gibi bazı ender türlerin de barınağı olmuştur. Yine Ankara Keçisi, Van Kedisi, Kangal Köpeği, Sıvacı Kuşu, Abant Alabalığı, Van Gölü İnci Kefali, Anadolu endemik türlerindendir. Alageyik ve sülünün anavatanı Anadolu olup, bozayı, yaban domuzu, kurt, vaşak başta olmak üzere memelileri barındıran Anadolu'da yok olduğu düşünülen Anadolu leoparının izlerine rastlanıldığı bilinmektedir.

Bitkiler açısından bir "bitki cenneti" olarak tanımlanan Türkiye, endemik (belli bir bölgede yayılış gösteren canlı tür) bitkiler açısından da dünyanın dikkat çeken ülkelerinden biridir. 9.000 tohumlu bitki türünden yaklaşık 3.000 tanesi endemik olup, bu sayı Avrupa ülkelerinin endemik türlerinin sayısı olan 2.500'den daha fazladır. Türkiye, Avrupa kıtasında bulunan bitki türlerinin %75'ini barındırmakta olup, bunun üçte birini endemik bitkiler oluşturur.

Türkiye florası, kültürü yapılmış önemli tarımsal bitki türlerinin yabancı akrabalarını ve bu türlerle ilgili genetik çeşitliliği kapsamakta olup, buğday, nohut, mercimek, elma, armut, kayısı, kestane ve antep fıstığını bu türler arasında sayabiliriz.

Bahçe bitkileri ise; üretilmekte olan yaklaşık 50 cinsi ve yetiştirilip dağıtımı yapılmakta olan 100 kadar türle beraber yerli varyeteler ve diğer kaynaklardan gelenlerle beraber 200'ü bulduğu düşünülmektedir. Bu çeşitlilik meyve türlerinde de belirgin olup 138 civarında olduğu tahmin edilen meyve türlerinin 80'i Türkiye'de yetiştirilmekte, tropikal ve sup-tropikal meyvelerin girmesiyle bu sayı artmaktadır.

Tarım türlerinde yabancı asma türünü (*Vitis silvestris*) de barındıran Anadolu, üzüm asmasının (*Vitis vinifera*) gen merkezidir.

Türkiye, Avrupa-Sibirya, Akdeniz ve İran-Turan biyocoğrafik bölgelerin üzerinde, Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının bağlantı noktasında bulunmaktadır. Ayrıca 4 denizin (Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz) bağlantı noktasıdır. Türkiye biyoçeşitlilik bakımından kıta özelliği taşımaktadır. Dünyada biyolojik çeşitliliğinin zengin olduğu 34 sıcak nokta bulunmaktadır. Türkiye üzerinde bu sıcak noktalardan üçü kesişmektedir.

Bakanlığımız tarafından tamamlanmış ve devam eden biyolojik çeşitlilik araştırma çalışmalarına ilişkin bilgiler ekteki tabloda yer almaktadır.

BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN TAMAMLANMIŞ VE DEVAM EDEN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

(7/17711 Sayılı Yazılı Soru Önergesi Eki)

ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ	Tespit Edilen Flora ve Fauna Türü Sayısı	Tespit Edilen Endemik Bitki Türleri	Nesli tehdit ve tehlike altında olan tür/ilk kez tespit edilen tür
1 Uzungöl özel çevre koruma bölgesi	125 alt tür 68 varyete olmak üzere 311 cinse ait 658 bitki taksonu 90 memeli türü 8 amfibi (iki yaşamlı) türü 7 sürüngen türü 250 kuş türü	41 Endemik Tür	Uzungöl Çuha Çiçeği (<i>Primula x uzungolensis</i>) ilk kez kayıt edildi.
2 Kaş-Kekova özel çevre koruma bölgesi	51 familyaya ait 187 cins ve bu cinslere ait 272 tür ve tür altı takson 20 memeli türü 96 kuş türü 16 sürüngen ve 4 iki yaşamlı türü	26 Endemik Tür	Bitki Türleri: <i>Daucus conchitae</i> W. Greuter (Yabani Havuç-Endemik) ve <i>Onopordum rhodense</i> Türkiye için yeni kayıt olarak ilk kez tespit edilmiştir.

BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN TAMAMLANMIŞ VE DEVAM EDEN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

(7/17711 Sayılı Yazılı Soru Önergesi Eki)

3	Pamukkale özel çevre koruma bölgesi	4 liken türü (Türkiye’de ilk kez tespit) 13 mantar türü 76 familyaya ait 316 cins, 587 tür ve tür altı takson 23 amfibi ve sürüngen taksonu 33 kuş türü	29 Endemik Tür	4 liken türü (<i>Lecania sylvestris</i> (Arnold) Arnold, <i>Lecanora sambuci</i> (Pers.) Nyl., <i>Opegrapha herbarum</i> Mont. ve <i>Peltula patellata</i> (Bagl.) Swinsc. Et Krog.) ilk kez kayıt edilen türlerdir.
4	Gölbaşı özel çevre koruma bölgesi	493 bitki türü 25 tür memeli 3 tür iki yaşamlı 12 tür sürüngen 13 tür balık 83 tür kuş	47 Endemik Tür	-
5	Tuz Gölü özel çevre koruma bölgesi	35 flora türü 15 memeli 85 Kuş türü 129 böcek türü 15 Memeli türü	38 Endemik Tür 4 Endemik böcek türü	Apiaceae, Hypericaceae, Chenopodiaceae, Plumbaginaceae, Linaceae, Boraginaceae, Lamiaceae, Scrophulariaceae, Liliaceae, Iridaceae, Asteraceae, Chenopodiaceae familyalarına ait türler
6	Göksu Deltası özel çevre koruma bölgesi	507 bitki taksonu	10 endemik takson	Göksu deltası kumsal alanı Caretta caretta ve Chelonia mydas türü deniz kaplumbağası yuvalama alanı.

BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN TAMAMLANMIŞ VE DEVAM EDEN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİKLİK ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

(7/17711 Sayılı Yazılı Soru Önergesi Eki)

7	Belek özel çevre koruma bölgesi	221 kuş türü 43 fauna türü	-	Cüce Çulluk (<i>Lymnocryptes minimus</i>), Belek kumsal alanı Caretta caretta ve Chelonia mydas türü deniz kaplumbağası yuvalama alanı
8	Köyceğiz-Dalyan özel çevre koruma bölgesi	126 kuş türü 282 denizel fauna ve flora türü	-	İztuzu kumsal alanı Caretta caretta , Chelonia mydas türü deniz kaplumbağası ve Trionyx triunguis türü Nil kaplumbağasının yuvalama alanı, Kara semenderi (Lyciasalamandra), su samuru (Lutra lutra) üreme ve beslenme alanı
9	Fethiye-Göcek özel çevre koruma bölgesi	71 familyaya ait 261 cins ve bu cinslere ait 408 takson tespit edilmiştir. 17 memeli türü 24 İki yaşamlı (amphibi) ve Sürüngen türü 117 böcek türü 126 kuş türü 1545 denizel flora ve fauna türü	52 endemik takson 1 Endemik Semender Türü (<i>Lyciasalamandra fazilae</i> -Göcek Kara Semenderi)	40 denizel flora ve fauna türü koruma altında. Egzotik balık türü (Vanderhordia hortensi) ilk kez Akdeniz'de kayıt edildi.

BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN TAMAMLANMIŞ VE DEVAM EDEN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

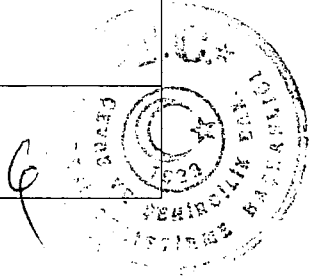
(7/17711 Sayılı Yazılı Soru Önergesi Eki)

10	Ihlara özel çevre koruma bölgesi	31 alg türü 1 ciğerotu türü 42 karayosunu türü 1 eğrelti otu türü 4 mantar türü 44 liken türü 256 tohumlu bitki türü (32'si endemik) 47 sucul omurgasız türü 50 sucul böcek türü 102 karasal böcek türü 5 balık türü 3 amfibi türü 11 sürüngen türü 94 kuş türü 20 memeli türü	32 endemik tür	-
11	Gökova özel çevre koruma bölgesi			Boncuk koyu, Kum köpek balığı (Carcharinus plumbeus) üreme alanı, Akyaka Kadın Azmağı Su samuru (Lutra lutra) üreme ve beslenme alanı, Ada martısı (Larus audouinii) beslenme ve üreme alanı, Akdeniz fokku (Monachus monachus) üreme ve beslenme alanı, Tepeli karabatak (Phalacrocorax aristotelis) üreme ve beslenme alanı.
12	Foça özel çevre koruma bölgesi	Karasal biyolojik çeşitlilik araştırması devam ediyor.		Akdeniz fokku (Monachus monachus) üreme ve beslenme alanı, Tepeli karabatak (Phalacrocorax aristotelis), küçük kerkenez, Afalina (Tursiops truncatus) üreme ve beslenme alanı.

BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN TAMAMLANMIŞ VE DEVAM EDEN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

(7/17711 Sayılı Yazılı Soru Önergesi Eki)

13	Datça- Bozburun özel çevre koruma bölgesi	Denizel fauna ve floraya ait 807 tür Floraya ait toplam 1047 takson 167 karasal omurgasız (böcek) 110 balık türü 4 iki yaşamlı tür 27 sürüngen tür 123 kuş türü 45 memeli türü	-	Denizel alanda fauna ve floraya ait koruma altında olan 35 tür mevcut. Tehdit ve tehlike altında olan deniz çayırları; Posidonia oceanica , Caulerpa racemosa , Cymodocea nodosa , Halophila stipulacea , Flabellia petiolata , Cystoseira sp. , Caulerpa prolifera , Stypopodium schimperii . Nadirlik açısından; Medicago marina , Erygium maritum , Euphorbia paralias kumul bitkileri Pinus brutia (Kızılcım) Arbutus andrachne (Sandal Ağacı) Cupressus sempervirens Phoenix theophrasti (Datça Hurması) Liquidambar orientalis (Sığla Ağacı) Tehdit ve tehlike altında olan Kuş türleri; Falco elenoroae ; (Karadoğan) Falco peregrinus ; (Gökdoğan) Falco naumanni ; (Küçük kerkenez) Hieraetus fasciatus ; (Tavşancıl) Larus audouinii ; (Ada martısı) Phalacrocorax aristotelis desmarestii ; (Tepeli karabatak) Memeliler Monachus monachus (Akdeniz fokusu) Capra aegagrus (Yaban keçisi) Lutra lutra (Su samuru) Testudo graeca (Sürüngen)
----	---	---	---	--

BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN TAMAMLANMIŞ VE DEVAM EDEN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİKLİK ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

(7/17711 Sayılı Yazılı Soru Önergesi Eki)

14	Saros Körfezi özel çevre koruma bölgesi	Denizel ve Karasal biyolojik çeşitlilik araştırma projesi devam ediyor.	-	-
----	---	---	---	---

